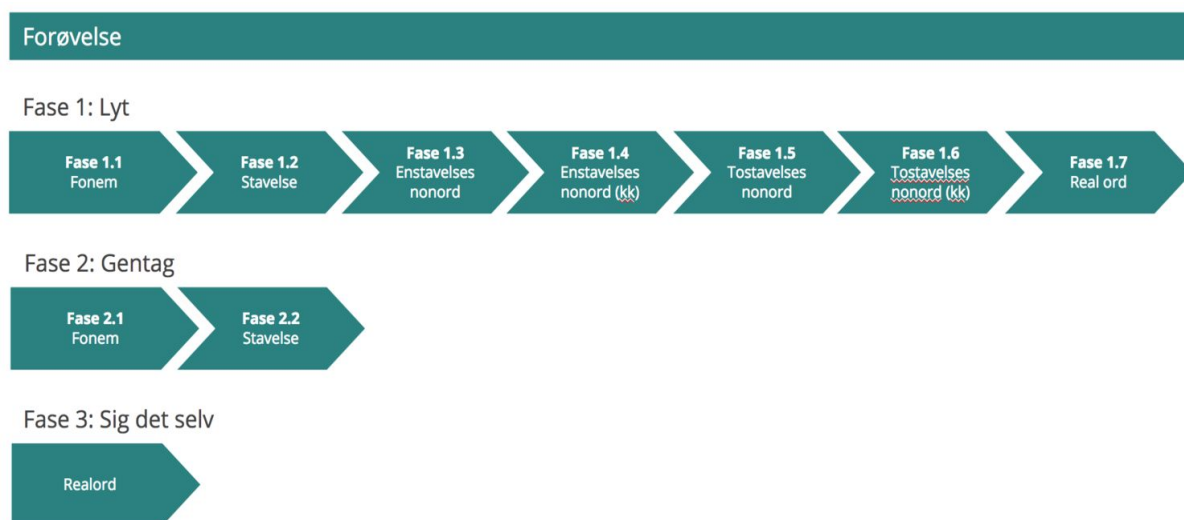

Spillevejledning til P.O.P.T. forløb

Et komplet P.O.P.T forløb starter med en forøvelse, hvor barnet bliver sporet ind på at lytte efter lydene i ord. Herefter starter fase 1, hvor barnet skal lytte og genkende lyde - både når lydene siges alene og når de indgår i nonord og rigtige ord. I fase 2 skal barnet gentage enkeltlyde og små stavelser. I fase 3 arbejdes der kun med rigtige ord. Barnet skal kigge på billeder, vurdere hvilken lyd, der er med i det ord, billedet repræsenterer og herefter sige ordet højt.

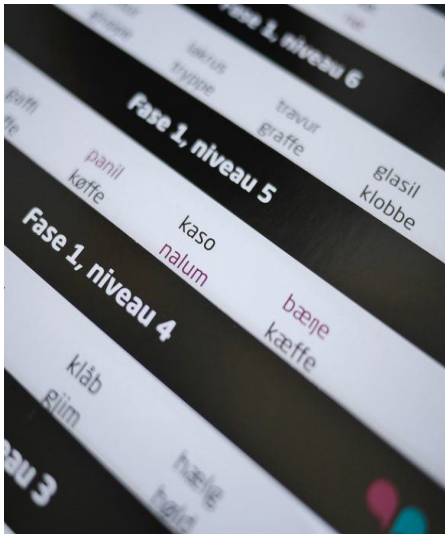

Lydene i Fronting/Backing Kassen

I P.O.P.T. arbejder man med både mål- og erstatningslyde på samme tid og i nedenstående skema kan du se, hvilke lyde I skal arbejde med.

Hvad barnet gør	Eksempel	Lyde, der skal arbejdes med
Frønter en eller flere af lydene /k g ng/ Forklaring: lydene /k g ng/ erstattes af henholdsvis /t d n/.	"ko" udtales "to" "gul" udtales "dul" "seng" udtales "sen"	/k g ng t d n/ Lydene /ng n/ kan udelades i Fase 1 og Fase 2. På fasekortene er alle non-ord, der indeholder /ng n/ lyserøde, så de kan springes over.
Backer en eller flere af lydene /t d n/ Forklaring: lydene /t d n/ erstattes af henholdsvis /k g ng/.	"ti" udtales "ki" "dyr" udtales "gyr" "høne" udtales "hønge"	/k g ng t d n/ Lydene /ng n/ kan udelades i Fase 1 og Fase 2. På fasekortene er alle non-ord, der indeholder /ng n/ lyserøde, så de kan springes over.

Sådan bruger du Fasekortene med lyde og non-ord

Udtale

Alle lyde udtales lydret. F.eks: hver gang bogstavet d står alene eller er med i et nonord, udtales det som /d/ (aldrig som f.eks. det bløde d), og hver gang g er med, udtales det /g/. Dette gælder både når lyden står først, midt i og sidst i et ord.

: (Længdetegn)

Det lille "kolon", som står efter nogle af vokallydene er et længdetegn og betyder at vokalen er lang (f.eks /ki:/ udtales "kii").

Længdetegnet er med for at sikre, at udtalen af nonordene ikke ligner rigtige ord.

Rækkefølge

Kortene er lavet sådan, at lyde/nonord kan læses både vandret, lodret og på skrå.

Forøvelse

Barnet skal vurdere, om det ord, den voksne siger, er et rigtigt eller et forkert ord.

Hvor lang tid?

Ca. 5-10 min. i de første 3-4 undervisningsgange

Øvelsen

Du skal bruge:

Kortet "Forøvelse"

Billedkort til forøvelse (nr. 1, 8, 16, 19, 25, 31, 38, 43, 51, 55, 61, 65, 70, 77, 84, 107, 109, 112, 116, 120)

1. Læg 5-10 billedkort med bagsiden opad på bordet.
2. Fortæl barnet, at du vil sige nogle ord højt, og at barnet skal hjælpe dig med at høre, om ordene er rigtige eller forkerte.
3. Lad barnet vende et af billedkortene, så I kan se billedet.
4. Find den boks på forøvelseskortet, der passer til billedet. F.eks: barnet vender kortet med en kam, og den voksne finder boksen på forøvelseskortet.
5. Sig et ord fra boksen højt og spørg barnet, om det er det rigtige ord (f.eks: "Er det en baf?").
 - **Barnet vurderer rigtigt:** Fortsæt med et ord, som er tættere på målordet (f.eks: "Er det så en sab?").
 - Vurderer barnet rigtigt hele vejen ned til målordet, vender I et nyt kort, og gentager øvelsen (start evt. med et ord, der er tættere på målordet).
 - **Barnet vurderer forkert:** træk et nyt billedkort, og start igen med et ord, som er langt fra målordet.
6. Er opgaven let for barnet, kan I hurtigt gå videre til Fase 1. I behøver kun bruge den tid, der er nødvendig for, at barnet forstår opgaven.

Forøvelse				
baf sab fam tam kam	âm fâl pâb dâs gâs	pyn byf ky kyv tyv	bel sef mej gej dej	føpe gøle pønge hønge høne
kæs hæbs fæm sæn seng	lob plom blo to klo	flæm bræs fræ kræ tre	maf pal bras dras græs	trøn pløs frøs grøs drys
kirhul firdus tirbus cirtus cirkus	kørber møffer gøber bøder burger	lopigi molifi poliri poliki politi	pålin fålan salas salag salat	kynel balse pale pange pande
glason fallob ballof ballon (n) ballon	valker fapper plapper tapper klapper	talyrtefib mønøverslib sømøversnib sørøversdib sørøverskib	bølletyr silletør frillebør krillebør trillebør	famolinsø amfulabe ambulagse ambulansø ambulance

TIP: Start indimellem med det rigtige ord!

TIP: Variér, hvor langt fra målordet (de lyserøde ord) du begynder, så barnet ikke gennemskuer systematikken. Jo længere fra målordet du starter - jo lettere er opgaven.

Fase 1: Lyt

Målet er at styrke barnets evne til at skelne sproglyde fra hinanden. Barnet lytter til forskellige lyde/ord, som den voksne siger højt. Barnet skal herefter vurdere, hvilken lyd det er/hvilken lyd, der er med i ordet.

Barnet skal/behøver ikke sige noget.

Fase 1 består af 7 niveauer, der går fra fonem til realord. Følg niveauerne og øg sværhedsgraden når barnet identificerer ca. 80% af lydene korrekt (f.eks: barnet vurderer 18 ud af 20 lyde rigtigt i fase 1.1. og I går derfor videre til fase 1.2).

Fase 1: Lyt

Start med at...

Tale med barnet om lydene og lydsymbolerne.

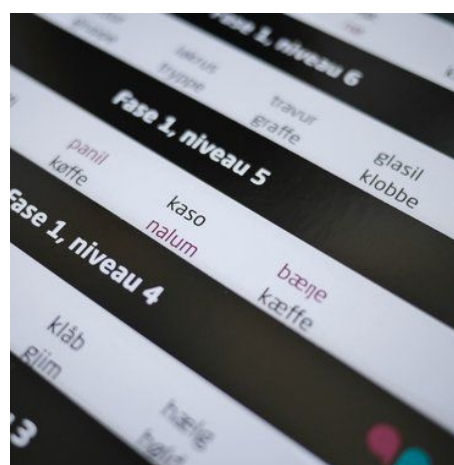
Hvordan lyder de, hvor/hvordan laver man lydene, hvad er forskellen på lydene, hvad viser lydsymbolerne osv. Introducér et par lyde ad gangen og gå først i gang med aktiviteterne, når barnet er fortrolig med både lyde og lydsymboler.

Aktivitet 1 - kan bruges på alle 7 niveauer

Du skal bruge:

Lydsymbolkort - Fasekort: Fase 1, niveau 1-6 (billedkort: Fase 1, niveau 7) - Træklodser

1. Læg lydsymbolkortene foran barnet.
2. Den voksne siger lyd eller nonord fra fasekortene (eller realord fra billedkortene).
3. Barnet lytter og peger/lægger en træklods på det lydsymbolkort, der passer til den hørte lyd.
4. Udpeger barnet et forkert lydsymbolkort, siger du f.eks: "den, du peger på siger /k/ /k/- prøv igen at hør den lyd, jeg siger: /t/ /t/".
5. Fortsæt indtil barnet udpeger det rigtige lydsymbolkort.
6. Den voksne siger en ny lyd eller et nonord fra fasekortet (eller realord fra billedkortene) og proceduren gentages

Aktivitet 2 - kan bruges på alle 7 niveauer

Du skal bruge:

Lydsymbolkort - Fasekort: Fase 1, niveau 1-6 (billedkort: Fase 1, niveau 7) - Spilleplade - Spillebrikker

1. Læg spillepladen på bordet og placer spillebrikkerne på træstubbene (med lydsymbolet opad).
2. Den voksne siger lyd eller nonord fra fasekortene (eller realord fra billedkortene).
3. Barnet lytter og flytter brikken med det rigtige lydssymbol ét felt frem.
4. Flytter barnet en forkert brik, siger du f.eks: "den, du peger på siger /k/ /k/- prøv igen at hør den lyd, jeg siger: /t/ /t/".
5. Fortsæt indtil alle brikker er kommet over på bredden på modsatte side.

Fase 2: Gentag

Barnet skal gentage enkeltlyde og stavelser efter den voksne har sagt dem højt.

Fase 2 består af 2 niveauer, der går fra fonem til stavelser. Så snart barnet producerer enkeltlydene rimeligt sikkert, går I videre til stavelserne. Så snart lydene produceres rimeligt sikkert i stavelser, fortsætter I til fase 3.

Aktivitet 1 - kan bruges til begge niveauer i fase 2

Du skal bruge:

Fasekort: Fase 2, niveau 1-2 (til enkeltlyde bruges samme fasekort som i Fase 1, niveau 1) - Trækklodser

1. Sæt et valgfrit antal trækklodser frem på bordet.
2. Den voksne peger på én trækklods ad gangen og siger samtidig en lyd/stavelse fra fasekortene (fire trækklodser = fire gentagelser. F.eks: "ki ki ki ki").
3. Barnet gentager mens han/hun peger på trækklodserne.
4. Trækklodserne fjernes og et nyt antal stilles op.
5. Proceduren gentages med en ny lyd/stavelse.

Aktivitet 2 - kan bruges til begge niveauer i fase 2

Du skal bruge:

Lydsymbolkort - Spilleplade - Spillebrikker - Lydsymbolterning - 1-2-3 terning

1. Læg spillepladen på bordet og sæt spillebrikkerne med lydsymbolerne opad på træstubbene.
2. Lad barnet slå med både lydsymbolterning og 1-2-3 terning. Arbejdes der ikke med n og ñ kan barnet frit vælge en anden lyd (k g t d), hvis lydsymbolterningen lander på n eller ñ.
3. Den voksne siger den lyd, som lydsymbolterningen lander på, det antal gange, som 1-2-3 terningen viser. F.eks: lydsymbolterningen viser "kung fu lyden" og 1-2-3 terningen viser 2. Den voksne siger "kung fu lyden" to gange: /k k/.
4. Barnet gentager efter den voksne og rykker brikken med "kung fu lyden" to felter frem (det antal felter som 1-2-3 terningen viser).
5. Spillet slutter, når alle lydsymbolbrikker er nået over på den anden side på bredden.

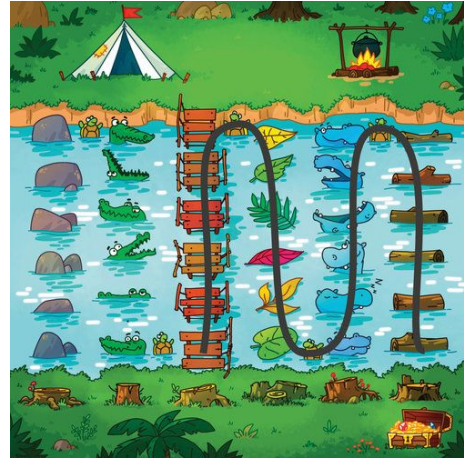

Aktivitet 3 - kan bruges til begge niveauer i fase 2

Du skal bruge:

Spilleplade - Spillebrikker (er I to, der spiller, bruges to spillebrikker. Er I tre, bruges tre spillebrikker osv). - Lydsymbolterning - 1-2-3 terning

1. Læg spillepladen på bordet og sæt jeres spillebrikker på én af træstubbene med lydsymbolet nedad.
2. Barnet slår med 1-2-3 terningen.
3. Den voksne siger en lyd/stavelse fra fasekortet det antal gange, som terningen viser (f.eks: terningen viser 3 og den voksne siger "ky ky ky").
4. Barnet gentager og rykker sin brik det antal felter, 1-2-3 terningen viser.
5. Den voksne slår med terningen og siger en lyd/stavelse det antal gange, som terningen viser.
6. Den voksne beder barnet gentage, mens brikken flyttes (sig f.eks: "kan du gentage, mens jeg flytter min brik?").
7. Den, der først får sin brik hen til skattekisten, vinder.

I denne aktivitet går I "slangegang" henover spillepladen og bruger skildpadderne som felter.

TIP: hvilken træstub, I starter på, afhænger af, hvor langt et spil, I ønsker at spille. Vil I spille et langt spil, sættes spillebrikkerne på træstubben foran stenene. Vil I spille et kortere spil, sættes spillebrikkerne f.eks på træstubben foran broen

Fase 3: Sig det selv

Barnet skal kigge på et billedkort, vurdere hvilken lyd, der indgår i billedet på billedkortet, udpege lyden på lydsymbolkortet og derefter udtale ordet med den rigtige lyd.

Tips til respons

Barnet udpeger det rigtige lydsymbolkort men har en upræcis udtale:

F.eks: barnet vælger "kung fu lyden" og siger: "det er en tam". Den voksne siger: "ja det er nemlig en kam").

Barnet vælger et forkert lydsymbolkort:

F.eks: Barnet ser på billedet af en kam, og peger på "toglyden" (/t/). Den voksne tager billedkortet, holder det på skift foran hvert lydsymbolkort og udtaler ordet med de forskellige lyde (f.eks: "Er det en "tam, dam, gam, kam eller nam"?). Den voksne spørger barnet: "hvilken lyd tror du, det er?"

Aktivitet 1 "Vendespil"

Du skal bruge:

Lydsymbolkort - 2 sæt billedkort

1. Læg lydsymbolkortene foran barnet.
2. Brug begge sæt billedkort. Læg min. 5 par (2x5 ens billedkort) på bordet med bagsiden opad.
3. Barnet vender et billedkort, udpeger lydsymbolkortet for den lyd, der indgår i billedet på billedkortet og siger ordet med den rigtige lyd.
4. Vælger barnet et forkert lydsymbol, eller er udtalen upræcis, følges ovenstående "Tips til respons".
5. Herefter vender barnet et billedkort mere, og proceduren gentages.
6. Vender barnet to identiske billedkort, får han/hun stikket og må prøve igen.
7. Herefter er det den voksnes tur, og proceduren gentages.
8. Spillet er slut, når der ikke er flere billedkort tilbage. Den med flest stik vinder spillet.

Aktivitet 2 "Find kortene"

Du skal bruge:

Lydsymbolkort - 1-10 billedkort - Træklodser

1. Gem 1-10 billedkort i lokalet og læg lydsymbolkortene på et bord med forsiden opad.
2. Sæt træklodser frem på bordet svarende til det antal kort, der er gemt.
3. Barnet finder ét billedkort ad gangen og tager det med hen til lydsymbolkortene.
4. Barnet vurderer hvilken lyd, der indgår i ordet og udpeger lydsymbolkortet.
5. Barnet siger ordet med den rigtige lyd.
6. Er den valgte lyd korrekt, får barnet en træklods og finder næste kort. Udpeger barnet en forkert lyd, følges ovenstående "Tips til respons".
7. Aktiviteten slutter, når barnet har fundet alle kort og fået alle træklodser.

TIP: Hvor mange gange barnet skal sige hvert ord, kan eventuelt bestemmes ved at slå med 1-2-3 terningen.

Tak til Professor Annette Fox-Boyer for tilladelsen til at omsætte elementerne fra P.O.P.T. metoden til et dansk praksismateriale.

Vejledning er baseret på P.O.P.T. metoden, som den beskrives af Annette Fox-Boyer:

Fox-Boyer, A. (2014). P.O.P.T. Psycholinguistisch orientierte Phonologie-Therapie. Schulz-Kirchner Verlag GmbH. Vol 1.

Der kan læses mere om P.O.P.T. metoden i den danske oversættelse af "P.O.P.T. Psycholinguistisch orientierte Phonologie-Therapie":

Fox-Boyer, A. (2017). POPT. En psykolingvistisk interventionsmetode til børn med udtalevanskeligheder. Manual. Dansk Psykologisk Forlag A/S. Dansk udgave ved Marit Carolin Clausen.